Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

8 päivänä maaliskuuta 2017*

Muutoksenhaku — Valtiontuki — SEUT 107 artiklan 1 kohta — SEUT 106 artiklan 2 kohta — Tanskan viranomaisten tanskalaisen julkisen palvelun yleisradioyhtiön TV2/Danmarkin hyväksi toteuttama toimenpide — Julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen — Päätös, jolla tuki todetaan sisämarkkinoille soveltuvaksi

Asiassa C-660/15 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 8.12.2015,

Viasat Broadcasting UK Ltd, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan M. Honoré ja S. E. Kalsmose-Hjelmborg, advokater,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Grønfeldt, L. Flynn ja B. Stromsky, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään C. Thorning, avustajanaan R. Holdgaard, advokat,

TV2/Danmark A/S, kotipaikka Odense (Tanska), edustajanaan O. Koktvedgaard, advokat,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.11.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* * Oikeudenkäyntikieli: englanti.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Viasat Broadcasting UK Ltd (jäljempänä Viasat) vaatii valituksellaan kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 24.9.2015 antaman tuomion Viasat Broadcasting UK v. komissio (T-125/12, EU:T:2015:687; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen, jonka valittaja oli nostanut Tanskan toimenpiteistä (C 2/03) TV2/Danmarkin hyväksi 20.4.2011 annetusta komission päätöksestä 2011/839/EU (EUVL 2011, L 340, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös), jolla Euroopan komissio myönsi erinäisten Tanskan kuningaskunnan TV2/Danmarkin (jäljempänä TV2) hyväksi toteuttamien toimenpiteiden olevan luonteeltaan valtiontukea mutta katsoi, että niitä on pidettävä sisämarkkinoille soveltuvina SEUT 106 artiklan 2 kohdan perusteella.

Asian tausta

2 Unionin yleinen tuomioistuin esittää valituksenalaisen tuomion 1–17 kohdassa asian taustan seuraavasti:

> ”1. Nyt käsiteltävän kanteen kohteena on [riidanalaisen] päätöksen – – osittaista kumoamista koskeva vaatimus siltä osin kuin kyseisessä päätöksessä todetaan, että vaikka [Tanskan kuningaskunnan toimenpiteet TV2:een nähden] ovat valtiontukea, ne ovat kuitenkin sisämarkkinoille soveltuvia SEUT 106 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Kanteen on nostanut [Viasat], joka on Tanskan markkinoilla toimiva kaupallinen televisioyhtiö ja tanskalaisen yleisradioyhtiön TV2/Danmark A/S:n (jäljempänä TV2 A/S) suora kilpailija.
>
> 2. TV2 A/S perustettiin korvaamaan kirjanpidollisin ja verotuksellisin vaikutuksin 1.1.2003 alkaen itsenäinen valtionyritys [TV2], joka oli perustettu vuonna 1986 radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta 4.6.1986 annetulla lailla nro 335 (lov nr. 335 om ændring af lov om radio-og fjernsynsvirksomhed). TV2 A/S on, kuten oli sen edeltäjäkin TV2, toinen julkinen televisioasema Tanskassa, kun taas ensimmäinen on Danmarks Radio (jäljempänä DR).
>
> 3. TV2 A/S:lle, kuten aikaisemmin TV2:lle, on annettu julkisen palvelun tehtävä, jona on tuottaa ja lähettää kansallisia ja alueellisia televisio-ohjelmia. Ohjelmat voidaan lähettää muun muassa radiolaitteistoilla taikka satelliitin tai kaapelin välityksellä. Tanskan kulttuuriministeri vahvistaa TV2 A/S:n ja TV2:n julkisen palvelun velvoitteita koskevat säännöt.
>
> 4. Julkisten yleisradioyhtiöiden lisäksi koko Tanskan televisiomarkkinoilla toimii kaupallisia televisioyhtiöitä. Niitä ovat muun muassa yhtäältä [Viasat] ja toisaalta yhteenliittymä, jonka muodostavat SBS TV A/S ja SBS Danish Television Ltd -nimiset yhtiöt (jäljempänä SBS).
>
> 5. TV2 perustettiin valtion myöntämällä korollisella lainalla, ja sen toimintaa oli DR:n toiminnan tavoin tarkoitus rahoittaa kaikkien tanskalaisten televisionkatselijoiden maksamista lupamaksuista saatavalla tuotolla. Tanskan lainsäätäjä päätti kuitenkin, että DR:stä poiketen TV2:lla olisi mahdollisuus saada myös muun muassa mainostoiminnan tuotto.
>
> 6. Toisen Tanskan markkinoilla toimivan kaupallisen televisioyhtiön SBS Broadcasting SA/TvDanmarkin 5.4.2000 tekemän kantelun johdosta Euroopan yhteisöjen komissio tutki TV2:n rahoitusjärjestelmää Tanskan toimenpiteistä [TV2:n] hyväksi 19.5.2004 tehdyssä päätöksessään 2004/217/EY (EUVL 2006, L 85, s. 1, oikaisu EUVL 2006, L 368, s. 1; jäljempänä TV2 I -päätös). Kyseinen päätös kattoi vuoden 1995 ja vuoden 2002 välisen ajanjakson, ja se koski seuraavia toimenpiteitä: lupamaksuista saadut tulot, TV2:n rahoittamiseen tarkoitettujen varojen (Fonds TV2 ja Radiofonden) siirrot, tilapäisesti myönnetyt summat, vapautus yhtiöverosta, TV2:lle sitä

perustettaessa myönnetyt korko- ja lyhennysvapaat lainat, käyttöpääomalainan valtiontakaus ja suotuisat ehdot valtakunnallisesta lähetystaajuudesta suoritettavalle maksulle (jäljempänä yhdessä asianomaiset toimenpiteet). Komission tutkimus koski myös TV2:lle myönnettyä lupaa käyttää paikallistaajuuksia verkotetusti ja kaikilla yhteisantennien omistajilla olevaa velvoitetta lähettää TV2:n julkisen palvelun ohjelmia laitteistollaan.

7. Asianomaisten toimenpiteiden tutkinnan päätteeksi komissio päätteli, että ne olivat EY 87 artiklan 1 kohdassa (josta on tullut SEUT 107 artiklan 1 kohta) tarkoitettua valtiontukea. Kyseinen päätelmä perustui arviointiin, jonka mukaan TV2:n rahoitusjärjestelmä, jolla pyrittiin korvaamaan TV2:n tarjoamasta julkisesta palvelusta aiheutuneet kustannukset, ei täyttänyt toista ja neljättä edellytystä niistä neljästä edellytyksestä, jotka yhteisöjen tuomioistuin oli vahvistanut 24.7.2003 antamassaan tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, [EU:C:2003:415]; jäljempänä – – Altmark-edellytykset – –).

8. Komissio päätti lisäksi, että Tanskan kuningaskunnan TV2:lle vuosina 1995–2002 myöntämät tuet lupamaksujen ja muiden TV2 I -päätöksessä kuvattujen toimenpiteiden muodossa soveltuivat sisämarkkinoille EY 86 artiklan 2 kohdan (josta on tullut SEUT 106 artiklan 2 kohta) mukaisesti lukuun ottamatta 628,2 miljoonan Tanskan kruunun (DKK) suuruista summaa, jonka se on luonnehtinut liian suureksi korvaukseksi (TV2 I -päätöksen 163 perustelukappale ja 1 artikla). Se määräsi siten Tanskan kuningaskunnan perimään takaisin kyseisen määrän korkoineen TV2 A/S:lta (TV2 I -päätöksen 2 artikla), joka oli tällä välin tullut TV2:n sijaan (ks. edellä 2 kohta).

9. Koska TV2 A/S:stä tuli TV2 I -päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun tuen takaisinperimisen johdosta maksukyvytön, Tanskan kuningaskunta ilmoitti komissiolle 23.7.2004 päivätyllä kirjeellä sen pääomarakenteen vahvistamista koskevasta suunnitelmasta. Kyseiseen suunnitelmaan sisältyi valtion rahoitustoimenpiteiden osalta yhtäältä 440 miljoonan DKK:n suuruinen pääomasijoitus ja toisaalta 394 miljoonan DKK:n suuruisen valtion myöntämän lainan muuntaminen yhtiöpääomaksi. Komissio päätteli [TV2 A/S:n] pääomarakenteen vahvistamisesta asiassa valtiontuki N 313/2004 6.10.2004 tekemässään päätöksessä K(2004) 3632 lopullinen (EUVL 2005, C 172, s. 3; jäljempänä pääomarakenteen vahvistamista koskeva päätös), että kaksi TV2 A/S:n hyväksi suunniteltua toimenpidettä olivat ’tarpeen sen pääoman aikaansaamiseksi, jota TV2 [A/S] osakeyhtiöksi muuttamisen jälkeen tarvitsee sillä olevan julkisen palvelun tehtävän toteuttamiseksi’ (pääomarakenteen vahvistamista koskevan päätöksen 53 perustelukappale). Komissio päätti näin ollen, että kaikki ne valtiontuen osatekijät, jotka voisivat liittyä TV2 A/S:n suunniteltuun pääomarakenteen vahvistamiseen, soveltuivat sisämarkkinoille EY 86 artiklan 2 kohdan mukaisesti (pääomarakenteen vahvistamista koskevan päätöksen 55 perustelukappale).

10. TV2 I -päätöksestä on nostettu neljä kumoamiskannetta yhtäältä TV2 A/S:n (asia T-309/04) ja Tanskan kuningaskunnan (asia T-317/04) ja toisaalta TV2 A/S:n kilpailijoiden eli [Viasatin] (asia T-329/04) ja SBS:n (asia T-336/04) toimesta.

11. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi TV2 I -päätöksen 22.10.2008 antamallaan tuomiolla TV2/Danmark ym. v. komissio (T-309/04, T-317/04, T-329/04 ja T-336/04, – – EU:T:2008:457). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi [kyseisen tuomion 124 kohdassa], että komissio oli perustellusti päätellyt, että TV2:lle annettu julkisen palvelun tehtävä täytti yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien yleisradiopalvelujen määritelmän – –. Se totesi kuitenkin myös, että TV2 I -päätökseen liittyi useita lainvastaisuuksia, jotka johtivat lopulta kyseisen päätöksen kumoamiseen.

12. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensinnäkin tutkiessaan kysymystä siitä, johtavatko TV2 I -päätöksessä tarkoitetut toimenpiteet valtion varojen käyttöön, ettei komissio ollut perustellut päätöstään sikäli kuin kyse oli siitä, että vuosien 1995 ja 1996 mainostulot otettiin de facto huomioon valtion varoina [(tuomio 22.10.2008, TV2/Danmark ym. v. komissio, T-309/04,

T-317/04, T-329/04 ja T-336/04, EU:T:2008:457, 160–167 kohta)]. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi toiseksi, että komission suorittama tutkinta siitä, olivatko toinen ja neljäs Altmark-edellytys täyttyneet, ei perustunut perusteelliseen analyysiin niistä konkreettisista oikeudellisista ja taloudellisista olosuhteista, joiden mukaisesti TV2:lle tulevan lupamaksun määrä määritettiin. TV2 I -päätöksestä puuttuivat näin ollen tätä seikkaa koskevat perustelut [(tuomio 22.10.2008, TV2/Danmark ym. v. komissio, T-309/04, T-317/04, T-329/04 ja T-336/04, EU:T:2008:457, 224–233 kohta)]. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kolmanneksi, että myös komission päätelmät, jotka koskivat tuen soveltuvuutta EY 86 artiklan 2 kohdan kannalta ja erityisesti liian suuren korvauksen olemassaoloa, olivat puutteellisesti perusteltuja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan kyseiset puutteelliset perustelut selittyivät sillä, ettei niitä konkreettisia oikeudellisia ja taloudellisia olosuhteita, jotka ohjasivat TV2:lle tutkinnan kohteena olevan ajanjakson aikana tulevan lupamaksun määrän määrittämistä, ollut tutkittu perusteellisesti [(tuomio 22.10.2008, TV2/Danmark ym. v. komissio, T-309/04, T-317/04, T-329/04 ja T-336/04, EU:T:2008:457, 192 ja 197–203 kohta)].

13. SBS ja [Viasat] nostivat kumpikin pääomarakenteen vahvistamista koskevasta päätöksestä kumoamiskanteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kahdella 24.9.2009 antamallaan määräyksellä, että kun otetaan huomioon se, että TV2 I -päätös on kumottu, ja se, että kyseisestä päätöksestä johtuva tuen takaisinperimistä koskeva velvollisuus ja pääomarakenteen vahvistamista koskevan päätöksen kohteena olevat toimenpiteet liittyvät läheisesti toisiinsa, lausunnon antaminen edellä mainituissa asioissa raukeaa [(määräys 24.9.2009, SBS TV ja SBS Danish Television v. komissio, T-12/05, ei julkaistu, EU:T:2009:357 ja määräys 24.9.2009, Viasat Broadcasting UK v. komissio, T-16/05, ei julkaistu, EU:T:2009:358)].

14. TV2 I -päätöksen kumoamisen jälkeen komissio tarkasteli asianomaisia toimenpiteitä uudelleen. Se kuuli tässä yhteydessä Tanskan kuningaskuntaa ja TV2 A/S:ää ja sai lisäksi huomautuksia kolmansilta.

15. Komissio esitteli asianomaisia toimenpiteitä koskevan uuden tutkintansa tulokset riidanalaisessa päätöksessä, joka on nyt käsiteltävän kanteen kohteena ja sellaisen toisen, TV2 A/S:n nostaman kanteen [(tuomio TV2/Danmark v. komissio, T-674/11, EU:T:2015:684)] kohteena, johon unionin yleinen tuomioistuin on ottanut kantaa tänään antamallaan tuomiolla.

16. Riidanalainen päätös koskee TV2:n osalta vuosina 1995–2002 toteutettuja toimenpiteitä. Komissio on ottanut arvioinnissaan kuitenkin huomioon myös TV2 I -päätöksen jälkeen vuonna 2004 toteutetut pääoman vahvistamista koskevat toimenpiteet.

17. Komissio pysytti riidanalaisessa päätöksessä näkemyksensä siitä, että asianomaiset toimenpiteet ovat SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea TV2:lle (riidanalaisen päätöksen 153 perustelukappale). Se katsoi aluksi, että vuosien 1995 ja 1996 mainostulot olivat valtion varoja (riidanalaisen päätöksen 90 perustelukappale), ja päätteli tämän jälkeen valikoivan edun olemassaoloa tarkastaessaan, etteivät asianomaiset toimenpiteet täyttäneet toista ja neljättä Altmark-edellytystä (riidanalaisen päätöksen 153 perustelukappale). Vaikka komissio oli TV2 I -päätöksessä päätellyt, että 628,2 miljoonan DKK:n suuruinen summa oli liian suuri korvaus, joka oli ristiriidassa EY 86 artiklan 2 kohdan kanssa, se katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että kyseinen summa oli asianmukainen oman pääoman varanto TV2 A/S:lle (riidanalaisen päätöksen 233 perustelukappale). Se totesi siis riidanalaisen päätöksen päätösosassa seuraavaa:

”1 artikla

Toimenpiteet, jotka Tanska on toteuttanut [TV2:n] hyväksi vuosina 1995–2002 lupamaksuvarojen ja muiden tässä päätöksessä määritettyjen toimenpiteiden muodossa, soveltuvat sisämarkkinoille [SEUT] 106 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla’.”

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

3 Viasat vaati unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.3.2012 jättämässään kannekirjelmässä riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista.

4 Viasat katsoi, että TV2:lle myönnetyt valtiontuet olivat sisämarkkinoille soveltumattomia, ja vetosi kahteen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste perustui komission tekemään oikeudelliseen virheeseen sillä perusteella, ettei tämä ottanut huomioon toista ja neljättä Altmark-edellytystä arvioidessaan kyseisten toimenpiteiden soveltumista sisämarkkinoille SEUT 106 artiklan 2 kohdan nojalla. Toinen kanneperuste perustuu siihen, että komissio laiminlöi perusteluvelvollisuutensa, kun se perusteluja esittämättä totesi, että SEUT 106 artiklan 2 kohtaa sovellettiin nyt käsiteltävässä asiassa vaikka toinen ja neljäs Altmark-edellytys eivät täyttyneet.

5 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa tuomiossa, ettei kanteesta ollut tarpeen lausua siltä osin kuin siinä vaadittiin kumoamaan riidanalainen päätös sikäli kuin komissio oli katsonut, että TV2:lle Fonds TV2:n välityksellä maksetut vuosien 1995 ja 1996 mainostulot olivat valtiontukea, ja hylännyt kanteen muilta osin.

6 Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisi TV2:n kanteen 24.9.2015 antamallaan tuomiolla TV2/Danmark v. komissio (T-674/11, EU:T:2015:684) kumoten riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä katsottiin, että TV2:n saamia vuosien 1995 ja 1996 mainostuloja oli pidettävä valtiontukena.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

7 Viasat vaatii unionin tuomioistuinta

— ensisijaisesti kumoamaan valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään sen kanne ja riidanalainen päätös sekä velvoittamaan komission korvaamaan unionin yleisessä tuomioistuimessa ja unionin tuomioistuimessa käydyistä menettelyistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ja

— toissijaisesti kumoamaan valituksenalaisen tuomion, palauttamaan asian unionin yleiseen tuomioistuimeen ja toteamaan, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

8 Komissio vaatii unionin tuomioistuinta

— hylkäämään valituksen ja

— velvoittamaan Viasatin korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa.

9 Tanskan kuningaskunta vaatii unionin tuomioistuinta hylkäämään valituksen.

10 TV2 A/S vaatii unionin tuomioistuinta

— ensisijaisesti hylkäämään valituksen

— toissijaisesti pysyttämään valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen vaikutukset ja

— velvoittamaan Viasatin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

11 Viasat on julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa vaatinut unionin tuomioistuimen kirjaamoon 3.1.2017 toimittamallaan kirjeellä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamista uudelleen. Viasat väittää vaatimuksensa tueksi, että julkisasiamiehen esittämässä ratkaisuehdotuksessa vääristetään tiettyjä sen argumentteja ja käytetään tiettyjä sellaisia argumentteja, joista asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua.

12 On muistutettava, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan mukaan kyseinen tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos se katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on tämän vaiheen päättämisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua.

13 Kyseisessä perussäännössä ja työjärjestyksessä ei kuitenkaan määrätä osapuolten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (ks. tuomio 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

14 SEUT 252 artiklan toisesta kohdasta ilmenee tältä osin, että julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka vaativat hänen myötävaikutustaan, eivätkä julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai sen perustelut sido unionin tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy mainitussa ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamiseksi uudelleen (ks. tuomio 21.12.2016, neuvosto v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 60 ja 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

15 Näin ollen unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja asianosaisilla on ollut tilaisuus lausua kyseisistä seikoista.

16 Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin katsoo, että asian käsittelyn suullista vaihetta ei ole syytä määrätä uudelleen aloitettavaksi.

Valituksen tarkastelu

SEUT 106 artiklan 2 kohdan rikkomista koskeva ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

17 Viasat väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei komission pitänyt kyseisten toimenpiteiden oikeasuhteisuutta suhteessa SEUT 106 artiklan 2 kohdan – jonka mukaan muun muassa yhtäältä perussopimusten määräyksiä sovelletaan siltä osin kuin ne eivät estä hoitamasta osoitettua tehtävää, ja toisaalta kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa Euroopan unionin etujen kanssa – vaatimuksiin arvioidessaan ottaa huomioon sitä, etteivät nämä toimenpiteet täyttäneet toista ja neljättä Altmark-edellytystä. Näiden edellytysten mukaan ne parametrit, joiden perusteella korvaus julkisen palvelun suorittamisesta lasketaan, on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi, ja tämä korvaus on määritettävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseistä julkisen palvelun tehtävää hoitaessaan.

18 Viasat väittää, että SEUT 106 artiklan 2 kohdan muotoilusta ilmenee, että edellytystä, jonka mukaan perussopimuksen määräysten ja varsinkin kilpailusääntöjen soveltaminen ei saa estää tällaisen tehtävän hoitamista, on tulkittava niin, että sillä viitataan perussopimuksen muihin määräyksiin. Valtiontuen soveltuvuutta suhteessa SEUT 106 artiklan 2 kohtaan arvioitaessa on Viasatin mukaan siis tarkasteltava ensin näitä muita määräyksiä. Näin ollen nyt käsiteltävässä asiassa olisi tässä yhteydessä pitänyt varmistaa kunkin Altmark-edellytyksen osalta, estivätkö ne TV2:lle uskotun julkisen palvelun tehtävän hoitamisen. Viasat katsoo, että jos tämä tarkastelu olisi tehty, komissio olisi todennut, että toisen ja neljännen Altmark-edellytyksen täyttävien toimenpiteiden toteuttaminen TV2:n hyväksi ei olisi estänyt kyseisen tehtävän hoitamista.

19 Viasatin mukaan komission olisi varmistaakseen niiden edellytysten täyttymisen, jotka koskevat kyseisen tehtävän hoitamisen estymistä ja kaupan kehitykseen vaikuttamista sellaisella tavalla, joka olisi ristiriidassa unionin etujen kanssa, pitänyt siten pyytää Tanskan kuningaskuntaa osoittamaan, että toisen ja neljännen Altmark-edellytyksen noudattaminen olisi estänyt TV2:ta hoitamasta sille uskottua yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää tehtävää.

20 Komissio, Tanskan kuningaskunta ja TV2 A/S katsovat, että tämä valitusperuste on perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

21 Ensimmäisessä valitusperusteessaan Viasat väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen todetessaan, ettei komission pitänyt SEUT 106 artiklan 2 kohdan perusteella tekemänsä arvioinnin yhteydessä ottaa huomioon toista ja neljättä Altmark-edellytystä tutkiakseen, olisiko näiden edellytysten noudattaminen estänyt TV2:ta hoitamasta sille uskottua yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää tehtävää.

22 Tältä osin on muistutettava, että kansallisen toimenpiteen määrittäminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää ensinnäkin sitä, että kyse on valtion toimenpiteestä tai valtion varoilla toteutetusta toimenpiteestä; toiseksi sitä, että kyseinen toimenpide on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan; kolmanneksi sitä, että toimenpiteellä annetaan valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen kohteena, ja neljänneksi sitä, että toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2010, komissio v. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Koska nämä edellytykset ovat kumulatiivisia, valtion toimenpidettä ei voida luokitella valtiontueksi, jos jokin näistä edellytyksistä ei täyty. Sitä vastoin silloin, jos kaikki nämä edellytykset täyttyvät, tätä toimenpidettä on pidettävä valtiontukena ja ellei kyse ole perussopimuksissa määrätyistä poikkeuksista, se on näin ollen sisämarkkinoille soveltumaton.

24 Kolmannesta toimenpiteen luokittelemista valtiontueksi koskevasta kriteeristä vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että tukina pidetään sellaisia toimenpiteitä, jotka muodossa tai toisessa ovat omiaan suosimaan yrityksiä suoraan tai välillisesti tai joita on pidettävä sellaisena taloudellisena etuna, jota edunsaajayritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa (ks. mm. tuomio 30.6.2016, Belgia v. komissio, C-270/15 P, EU:C:2016:489, 34 kohta).

25 On kuitenkin muistutettava, että oikeuskäytännössä on täsmennetty, että siltä osin kuin valtion toimenpidettä on pidettävä korvauksena, joka on vastike edunsaajayritysten suorittamista sellaisista palveluista, jotka johtuvat julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä, siten, että kyseiset yritykset eivät todellisuudessa saa taloudellista etua ja että kyseinen toimenpide ei näin ollen aseta kyseisiä yrityksiä edullisempaan kilpailutilanteeseen suhteessa niiden kilpailijayrityksiin, tällaiseen toimenpiteeseen ei sovelleta SEUT 107 artiklan 1 kohtaa (ks. tuomio 24.7.2003, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, 87 kohta).

26 Tuomion Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), joka annettiin 24.7.2003, 88–93 kohdan mukaan tiettyjen edellytysten on kuitenkin täytyttävä, jotta tällaista toimenpidettä ei luokiteltaisi valtiontueksi. Ensinnäkin edunsaajayrityksen tehtäväksi on tosiasiassa annettava julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen, ja nämä velvoitteet on määriteltävä selvästi. Toiseksi ne parametrit, joiden perusteella korvaus lasketaan, on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi. Kolmanneksi korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa. Neljänneksi tarvittavan korvauksen taso on määritettävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle ja asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisen kannalta riittävillä välineillä varustetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvoitteiden täyttämisestä.

27 Siinä tapauksessa, että edellisessä kohdassa mainitut edellytykset eivät täyty, kyseisellä valtion toimenpiteellä annetaan valikoivaa etua tämän toimenpiteen edunsaajayritykselle, ja jos myös muut SEUT 107 artiklan 1 kohdassa ilmaistut kriteerit täyttyvät, tätä toimenpidettä on lähtökohtaisesti pidettävä sisämarkkinoille soveltumattomana.

28 SEUT 106 artiklan 2 kohdassa puolestaan määrätään, että yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sovelletaan perussopimusten määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä ja että kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa unionin etujen kanssa.

29 Kuten oikeuskäytännöstä ilmenee, 106 artiklan 2 kohdan sanamuoto itsessään osoittaa, että perussopimuksen säännöistä voidaan poiketa vain silloin, kun poikkeaminen on tarpeen, jotta yritys, joka tuottaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, voi hoitaa sille uskotun erityistehtävän (ks. vastaavasti tuomio 23.10.1997, komissio v. Ranska, C-159/94, EU:C:1997:501, 54 kohta ja tuomio 28.2.2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, 106 kohta).

30 Tältä osin oikeuskäytännöstä ilmenee, ettei ole tarpeen, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottavan yrityksen rahoituksellinen tasapaino tai taloudellinen elinkelpoisuus vaarantuu. On riittävää, että riidanalaisten oikeuksien puuttuminen estäisi yritystä hoitamasta sille uskottuja erityistehtäviä tai että näiden oikeuksien voimassa pitäminen on tarpeen, jotta niiden haltija voi hoitaa sille uskotut yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät tehtävänsä taloudellisesti hyväksyttävissä olosuhteissa (ks. tuomio 15.11.2007, International Mail Spain, C-162/06, EU:C:2007:681, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Kun SEUT 106 artiklan 2 kohdassa sallitaan tietyin edellytyksin poikkeaminen perussopimuksen yleisistä säännöistä, kyseisellä määräyksellä pyritään sovittamaan yhteen jäsenvaltioiden intressi käyttää erityisesti julkisella sektorilla toimivia tiettyjä yrityksiä talous- ja veropolitiikan välineinä sekä unionin intressi sen suhteen, että kilpailusääntöjä noudatetaan ja yhteismarkkinoiden yhtenäisyys säilyy (ks. vastaavasti tuomio 23.10.1997, komissio v. Ranska, C-159/94, EU:C:1997:501, 55 kohta).

32 Kuten edellä 21 kohdassa on esitetty, Viasat katsoo, että komission piti SEUT 106 artiklan 2 kohdan perusteella tehtävän arvioinnin yhteydessä tutkia, olisiko toisen ja neljännen Altmark-edellytyksen noudattaminen estänyt TV2:ta hoitamasta sille uskottua yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää tehtävää.

33 Tästä on todettava, että toisin kuin valittaja väittää, komission ei tarvitse tutkiessaan tietyn toimenpiteen SEUT 106 artiklan 2 kohdan nojalla selvittää, täyttyvätkö Altmark-oikeuskäytännössä asetetut edellytykset ja erityisesti toinen ja neljäs näistä edellytyksistä.

34 Kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti totesi valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa, tässä oikeuskäytännössä asetettujen edellytysten noudattamisen valvonta tulee esiin ensin eli tutkittaessa sitä, onko kyseisiä toimenpiteitä pidettävä valtiontukina. Tämä kysymys näet edeltää kysymystä siitä, onko sisämarkkinoille soveltumaton tuki mahdollisesti kuitenkin tarpeen kyseisen toimenpiteen edunsaajalle uskotun erityistehtävän hoitamiseksi SEUT 106 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

35 Altmark-oikeuskäytännössä asetettuja edellytyksiä ei sitä vastoin sovelleta enää silloin, kun komissio on ensin todennut, että tiettyä toimenpidettä on pidettävä tukena, koska esimerkiksi edunsaajayritys ei läpäise vertailutestiä hyvin johdettuun ja riittävillä välineillä varustettuun keskivertoyritykseen nähden voidakseen täyttää julkista palvelua koskevat velvoitteet, ja kun se tämän jälkeen tutkii, voiko tämä tuki olla oikeutettu SEUT 106 artiklan 2 kohdan nojalla.

36 Koska viimeksi mainittua määräystä on täsmennetty pöytäkirjassa N:o 26 yleistä etua koskevista palveluista (EUVL 2010, C 83, s. 308) ja nyt käsiteltävässä tapauksessa kyseessä olevan alan osalta pöytäkirjassa N:o 29 jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta (EUVL 2010, C 83, s. 312), sitä ei voida tulkita yksinään pelkästään sen sanamuodon mukaan ottamatta huomioon näissä pöytäkirjoissa tehtyjä täsmennyksiä.

37 Edellä 35 kohdassa esitettyä toteamusta tukee – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 43 artiklassa – pöytäkirjan N:o 29 sanamuoto, jonka mukaan ”perussopimusten määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa rahoittaa julkista yleisradiotoimintaa, siinä määrin kuin rahoitus myönnetään yleisradioyritykselle kunkin jäsenvaltion antaman, määrittelemän ja järjestämän julkisen palvelun tehtävän täyttämiseksi, ja siinä määrin kuin rahoitus ei vaikuta unionin kauppa- ja kilpailuolosuhteisiin sellaisessa laajuudessa, että se olisi yleisen edun vastaista, kun samalla otetaan huomioon tällaisen julkisen palvelun tehtävän toteuttaminen”.

38 Kun otetaan huomioon edellä todettu, unionin yleinen tuomioistuin ei siis tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisessa tuomiossa, että SEUT 106 artiklan 2 kohdassa ei velvoiteta komissiota ottamaan huomioon toista ja neljättä Altmark-edellytystä sen ratkaisemiseksi, onko valtiontuki sisämarkkinoille soveltuva tämän määräyksen nojalla.

39 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

SEUT 296 artiklan rikkomista koskeva toinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

40 Toisessa valitusperusteessaan Viasat arvostelee valituksenalaisen tuomion 103 ja 104 kohtaa sillä perusteella, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen hylätessään kumoamisperusteen, joka perustuu siihen, että komissio laiminlöi riidanalaisessa päätöksessä SEUT 296 artiklan mukaisen perusteluvelvollisuutensa.

41 Viasat arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta myös siitä, ettei tämä vastannut ensimmäisessä oikeusasteessa jätetyssä kannekirjelmässä esitettyihin kanneperusteisiin.

42 Komissio katsoo, että toista valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

43 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 296 artiklassa edellytettyjen perustelujen on näin ollen oltava kyseisen toimen luonteen mukaisia ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä riidanalaisen toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden (tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 147 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Tässä yhteydessä on todettava, että valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteellisuuteen perustuvan kanneperusteen ja totesi, että ”se, että päätöksessä on ohitettu se rooli, joka toisella ja neljännellä Altmark-edellytyksellä on arvioitaessa asianomaisten toimenpiteiden soveltuvuutta sisämarkkinoille, ei johdu komission tekemästä päättelyvirheestä eikä riidanalaisesta päätöksestä puuttuvista perusteluista vaan siitä, että kyseisessä päätöksessä sovelletaan arviointikehystä, joka poikkeaa siitä arviointikehyksestä, jonka [Viasat] asettaa etusijalle”.

45 Kuten Viasat on myöntänyt, riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset ainoastaan siinä tapauksessa, että komission olisi pitänyt soveltaa sitä arviointikehystä, joka Viasatin mukaan seuraa SEUT 106 artiklan 2 kohdasta.

46 Edeltä 37 kohdasta kuitenkin seuraa, että komissiota ei SEUT 106 artiklan 2 kohdassa velvoitettu ottamaan huomioon toista ja neljättä Altmark-edellytystä sen ratkaisemiseksi, onko valtiontuki sisämarkkinoille soveltuva tämän määräyksen nojalla. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että riidanalainen päätös oli riittävästi perusteltu.

47 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, väitettä, jonka mukaan ensimmäisessä oikeusasteessa jätetyssä kannekirjelmässä esitettyihin kanneperusteisiin ei ollut vastattu, ei ollut riittävästi kehitelty, jotta asianosaiset voisivat vastata siihen tai jotta unionin tuomioistuin voisi lausua siitä. Se on täten jätettävä tutkimatta.

48 Näin ollen toinen valitusperuste on osin jätettävä tutkimatta ja osin hylättävä perusteettomana.

49 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

50 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

51 Koska komissio ja TV2 A/S ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja Viasat on hävinnyt asian, Viasat on velvoitettava korvaamaan niiden oikeudenkäyntikulut.

52 Mainitun työjärjestyksen 140 artiklan 1 kohdan, jota saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, mukaan asiassa väliintulijoina olleet jäsenvaltiot ja unionin toimielimet vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

53 Tanskan kuningaskunta vastaa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Viasat Broadcasting UK Ltd velvoitetaan korvaamaan Euroopan komission ja TV2/Danmark A/S:n oikeudenkäyntikulut.

3) Tanskan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset